

Розробники:

Смирнов Ігор Георгійович, доктор географічних наук, професор кафедри
країнознавства та туризму

Кіптенко Вікторія Костянтинівна, кандидат географічних наук, доцент
кафедри країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри країнознавства та туризму

 О.О.Любіцева

Протокол № 1 від «10» вересня 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від «01» жовтня 2019 року № 2

Голова науково-методичної комісії

 С.П. Запотоцький

« _____ » _____ 2019 року

ВСТУП

- 1. Мета дисципліни** - ознайомлення студентів із соціо-демографічними трансформаціями у глобальному й регіональному контекстах, включаючи сучасні проблеми народонаселення й продовольчої проблеми, світового ринку трудових ресурсів, соціальних товарів та соціальних проблем світу з увагою до сучасних виявів таких трансформацій у глобальному й регіональному (українському) контексті.

This course aims to familiarize students with the socio-demographic transformations in global and regional context, including topical issues of population growth and food problem, world labour market, social goods and social problems of the world, with special emphasise made on manifestations of such transformaations in global scale and in regional (Ukrainian) context.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисциплін «Суспільної географії», «Геоглобалістики», «Еволюції географічної думки та географії постмодерну», «Географії інформаційної трансформації світосистеми», «Географії нерівності та геоконфліктології»
2. Вміти користуватися різноманітними джерелами інформації, аналізувати їх і формулювати висновки, графічно відображати статистичну інформацію.
3. Знати головні теоретичні положення геоглобалістики, закономірності геопросторового прояву глобальних проблем людства в світі, регіонах та окремих країнах світу, у тому числі в Україні.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дана навчальна дисципліна спрямована на вивчення особливостей демографічних ресурсів, процесу урбанізації, міжнародного ринку праці, формування суспільного вибору та прояві продовольчої, проблеми соціального захисту населення, бідності та охорони здоров'я в сучасному світі, в окремих його регіонах та Україні зокрема.

This course is aimed at studying the features of demographic resources, urbanization, international labour market, formation of social choice and manifestations of food, social justice, poverty and health problems around the world, in regions and Ukraine, in particular.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає в опануванні студентами теоретичних знань та практичних навичок в системі геоглобалістики, глобальних просторово-часових трансформацій та закономірностей функціонування світосистеми, набутті здатності геопросторового бачення

картини світу на глобальному, регіональному та по-країнному рівні, здатності до використання у професійній діяльності існуючих загальних та спеціальних географічних та міждисциплінарних теоретичних моделей і практик, критичного мислення, здатності виявляти, оцінювати та картографувати ознаки глобальних трансформацій світосистеми, використовувати методи польових та камеральних географічних досліджень країн світу та світосистеми, знати геопросторові особливості та глобальні риси діяльності людини, їх географічної індикації, знати принципи та основні індикатори сталого розвитку, глобальних, регіональних та місцевих ризиків, нерівності та геоконфліктології, здатність застосовувати їх у практичній сфері.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Характеристики й властивості демографічних ресурсів світу.	лекція семінарське заняття,	тести, виконання творчих завдань	до 5%
1.2	Глобальні просторово-часові трансформації та закономірності світового процесу урбанізації	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		до 5%
1.3	Еволюцію проблеми забезпечення населення світу продовольством	лекція, семінарське заняття,		до 5%
1.4	Закономірності функціонування світового ринку трудових ресурсів	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		до 5%
1.5	Моделі внутрішнього ринку праці	лекція, семінарське заняття,		до 5%
1.6	Особливості та географію міжнародного поділу праці та чинники диференціації оплати праці	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		до 5%
1.7	Класифікацію соціальних товарів та джерела їх фінансування	лекція, семінарське заняття,		до 5%

		<i>аналітична робота</i>		
1.8	Особливості формування суспільного вибору	<i>лекція, семінарське заняття</i>		<i>до 5%</i>
1.9	Особливості прояву проблеми соціального захисту населення	<i>лекція, семінарське заняття</i>		<i>до 5%</i>
1.10	Просторово-часові особливості прояву проблеми бідності та проблеми охорони здоров'я	<i>лекція, семінарське заняття</i>		<i>до 5%</i>
2.1	Оцінювати демографічні ресурси	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>	<i>виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, їх презентація, виконання практичних завдань</i>	<i>до 35%</i>
2.2	Аналізувати процеси урбанізації та мережу глобальних/світових міст	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.3	Аналізувати індикатори й застосовування інструментів подолання продовольчої проблеми	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.4	Використовувати методи аналізу моделей внутрішнього ринку праці	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.5	Застосовувати інструментарій аналізу чинників міжнародного поділу праці	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.6	Оцінювати використання інструментів формування соціального вибору	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.7	Аналізувати проблеми соціального захисту населення	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.8	Аналізувати індикатори й застосовування інструментів подолання проблем бідності та охорони здоров'я	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
3.1	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків здійснення проектного дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й	<i>семінарське заняття, презентація, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>виконання творчих аналітично- розрахункових робіт</i>	<i>до 10%</i>

	здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді аналізу антропогенної трансформації геосистем			
	автономність та відповідальність: <i>продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення в системі геоглобалістики, процесів оцінки антропогенної трансформації геосистем</i>	<i>семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>виконання творчих аналітично-розр ахункових робіт, дискурс, екзамен.</i>	<i>до 10%</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (*необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації*)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.3	3.1
Програмні результати навчання (назва)					

7. Схема формування оцінки

Форми оцінювання: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами написання письмових контрольних робіт

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.9 (знання)** – до 5% за кожен;
- результати навчання – **2 (вміння)** - до 35%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Організація оцінювання.

У курсі передбачено **2 змістовних частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, практичних занять та презентації індивідуальних завдань. Передбачено

виконання індивідуального завдання, що виконується у форматі презентації. Завершується дисципліна – **екзаменом**.

Упродовж семестру, після завершення відповідних тем, проводяться тематичні письмові контрольні роботи. Для визначення рівня досягнення результатів навчання, студенти презентують результати свого наукового дослідження та демонструють набуті навички.

Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів) проводиться заключна семестрова контрольна рота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни є досягнення не менш як 60% від максимально можливої кількості балів, при цьому, оцінка за результати навчання не може бути меншою ніж 50% від максимального рівня (не менше 20, 20, 5 та 5 балів відповідно).

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: максимальна кількість балів на екзамені - 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (*60% максимальної кількості балів, відведених на екзамен*).

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* до складання екзамену не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – **35 балів**.

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуального завдання.

Виконання <i>індивідуального науково-дослідницького проекту</i>	Презентація Оцінюється: <i>змістовна частина; мультимедійна складова; захист роботи</i>	Min 5 балів	Max 10 балів

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 народонаселення світу та світовий ринок трудових ресурсів				
1	Тема 1. Демографічні ресурси світу	2	2	10
2	Тема 2. Світовий процес урбанізації	2	2	15
3	Тема 3. Трудові ресурси і ринок праці	2	2	15
4	Тема 4. Модель внутрішнього ринку праці	2	2	15
5	Тема 5. Особливості міжнародного ринку праці та чинники диференціації оплати праці	2	2	15
Змістовий модуль 2. Сталий розвиток геосистем, глобальні проблеми та конфлікти в умовах природокористування				
6	Тема 6. Соціальні товари, їх поділ та фінансування	2	1	10
7	Тема 7. Формування суспільного вибору	2	1	10
8	Тема 8. Проблема соціального захисту населення, бідності й охорони здоров'я	4	6	30
9	Тема 9. Проблема забезпечення населення світу продовольством	2	2	20
	РАЗОМ	20	20	140

Загальний обсяг **180 год.**, в тому числі:

лекцій – 20 год.; семінарські заняття – 20 год, самостійна робота - 140 год.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

А) Основна:

1. Banerjee A.V., Duflo E. Poor Economics. A Radical Rethinking of the Way to Fight global Poverty.
2. Schuerkens U. Social Changes in a Global World. 2018. SAGE Publishing
3. Spencer M.H. Contemporary economics / M.H. Spencer, O.M. Amos Jr, - N.Y., 2000.
4. Understanding the Social Effects of policy Reform. – Washington: The World Bank, 2003.
5. UNESCO. Social Transformations/ URL: <https://en.unesco.org/themes/social-transformations>
6. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я.Б. Олійник та ін.; за ред. Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011.
7. Смирнов І.Г. Соціальні товари та соціальні проблеми в сучасному світі: суспільно-географічний вимір / І.Г. Смирнов // Наук. Записки Терноп. Ннац. пед ун-ту. – сер. Географія. – Т., 2005. - №2. – С.16-19.
8. Соланье Б. Економіка без табу: пер. з франц. / Б.Моланье. – К.: Києво-Могилянська академія, 2007.

Додаткова:

1. Acemoglu D., Robinson J.A. Why Nations Fail. Crown Business. New York. 2012.
2. Reher D.S. Economic and Social Implications of the Demographic Transition. *Population and Development Review* Vol. 37, Demographic Transition and Its Consequences (2011), pp. 11-33.
3. Khondker H.H., Schuerkens U. Social transformation, Development and Globalization. *Sociaopedia.isa*. 2014. DOI: [10.1177/205684601423](https://doi.org/10.1177/205684601423)
4. Sharma R. Breakout Nations. In pursuit of the next economic miracles. Penguin Books. London. 2013.
5. Social Indicators of Development. Washington: The World Bank.
6. Tamas D.-B. Network effects of demographic Trabsition. *Scientific Reports*. Article number: 2361 (2019). URL: <https://www.nature.com/articles/s41598-019-39025-4>
7. Люблинский В.В. Социальная политика в условиях глобализации: опыт развитых стран / В.В. Люблинский // *Полис*. – 2008. - №6. - С.130-146
8. Паркер Дж. Атлас «Історія світу»: пер. з англ./ Дж.Паркер. – К.: Картографія, 2008.
9. Strategic Intelligence. World Economic Forum.